

SUP-seurantaryhmän kokousmuistio

Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien SUP-kustannusvastuun toteuttaminen

Kokous: seurantaryhmän 2. kokous

Aika: 7.2.2024 klo 13–15

Paikka: Teams + nh. Kuha, YM

Osallistujat

Paikalla:

Lemmelä Eini (pj.) YM

Harinen Henriikka (siht.) PIR ELY

Hanni Eeva Sumi Oy

Innala Tuulia Suomen Kuntaliitto ry

Tsupari Pekka Suomen SUP-Tuottajayhteisö Oy

Tanskanen Juha-Heikki Rinki Oy

Teams:

Alkki Janne Rovaniemen kaupunki

Blauberg Tarja-Riitta YM

Granholm Maria Rovaniemen kaupunki

Immonen Ville Helsingin kaupunki

Jokela Eija Suomen Pakkaustuottajat Oy

Kauppinen Satu KEHA-keskus

Kolehmainen Milla PIR ELY

Moilanen Jari Jyväskylän kaupunki

Tiitinen-Kairi Anna-Mari Helsingin kaupunki

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Eini Lemmelä avasi kokouksen klo 13.02. Hyväksyttiin kokouksen asialista.

Todettiin, että erikseen esille tuotua koostumusselvityksen käynnistämistä koskevaa asiaa käsitellään muissa asioissa.

2. Edellisen kokouksen kokousmuistion hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen kokousmuistio.

3. Siivouskustannusvastuuta ja kustannusten ilmoittamista koskevat ohjeet

Henriikka Harinen esitteli seurantaryhmässä kommenttikierroksella ollutta PIR ELY:n laatimaa ohjetta SUP-tuotteiden tuottajien siivouskustannusvastuusta ja tiettyjen jätehuolto- ja siivouskustannusten ilmoittamisesta ja viimeistelyvaiheessa täsmennettyjä asioita. Ohje on lähetetty jokaiseen Manner-Suomen kuntaan tiedoksi sekä SUP-seurantaryhmälle. Ohje tulee saataville myös PIR ELY:n internetsivuille. Internetsivuille on tarkoitus perustaa myös oma UKK-osio siivouskustannuksista, koska kysymyksiä on tullut jonkin verran. Lisäksi PIR ELY:ssä on ollut mietinnässä järjestää erillinen infotilaisuus kunnille, jossa opastettaisiin tarkemmin kustannustietojen raportoinnissa. Kuntien edustajat kommentoivat, että tällainen tilaisuus on erittäin toivottu ja tarpeellinen.

Keskusteltiin infrastruktuurin kustannusten sisällyttämisestä keräyskustannuksiin ja mitä nämä kattavat, esim. roska-astioiden hankintakustannukset. Roska-astioiden kustannuksien osalta käytiin keskustelua

siitä, että leasing-roskisten osalta tilanne ei ole selvä ja on täsmennettävä, miltä osin näiden kustannuksia voi sisällyttää keräyskustannuksiin. Todettiin, että kunnissa on tällä hetkellä leasing-astioita ja lisäksi esim. kausiastioita, jotka voivat olla osin vuokrattuja. Keskusteltiin siitä, voiko myös tavanomaisilla roska-astioilla olla kattohinta. Nostettiin esiin, että PIR ELY:n ohjeessa on SUP-asetuksen perustelumuistion perusteella ohjeellinen kustannusten vaihteluväli tupakka-astioiden tavanomaisessa hankintahinnassa. Todettiin, että astioiden hankintahinnalle ei voida asettaa kattoa, eikä myöskään tupakka-astioiden osalta ohjeellinen vaihteluväli ole varsinaisesti kattohinta. Käytiin keskustelua myös siitä, onko mahdollista, että kuntien olisi ilmoitettava kustannukset nykyistä jaottelua täsmällisemmin (esim. astiakulut erikseen), jotta kuntien kulujen ilmoittaminen ja niiden seuranta olisi helpompaa, kun kuluryhmän nimi kertoisi tarkemmin mitä siihen kuuluu. Todettiin, että nykyinen jaottelu on jätelain 48 e §:ssä säädetyn mukainen (keräys-, siivoamis-, tupakkajäteastia- sekä tupakan roskaantumisvalistuksen kustannukset). Kustannusten seurannassa on haasteita mm. nykyisten puhtaanapitoluokkien ja SUP-kustannusten edellyttämässä jaottelussa. Pidettiin tärkeänä, että kustannusten seurantaan liittyvät järjestelmät toimivat kunnissa, kun jätelain mukainen siirtymäaika päättyy ja kuntien pitää ilmoittaa todelliset kustannukset.

4. SUP-siivouskustannusvastuu – tilanne kunnissa

Kuntien edustajat kertoivat lyhyesti siitä, miten siivouskustannusvastuuseen ja sen alkamiseen on varauduttu. Jyväskylän kaupungin edustaja Jari Moilanen esitteli sitä, miten nykyisin kustannukset jaotellaan sekä sitä, miten tarkempi SUP:in edellyttämä jaottelu olisi mahdollista tehdä.

Keskusteltiin siitä, olisiko kuntien mahdollista toteuttaa jätelain 48 g §:n edellyttämää tiedotusta ja neuvontaa yhteisesti ja olisiko tupakkajätteelle tarkoitettujen astioiden hankinta mahdollista kuntien yhteisenä Hansel-hankintana. Kuntien yhteistyötä tiedotuksessa ja neuvonnassa sekä jäteastioiden hankinnassa pidettiin järkevänä, mutta toisaalta tuotiin esiin, että yhteiset hankinnat eivät välttämättä olisi sopiva ratkaisu kaikille kunnille. Ryhmässä pidettiin hyvänä, että kunnissa olisi yhtenäinen nimikkeistö, mutta toisaalta myös esitettiin, että nykyinen kunnossapitonimikkeistö perustuu viralliseen rakennusinfraan nimikkeistöön, mutta ei ole välttämättä joka kunnassa käytössä.

Helsingin kaupungin edustaja Anna-Mari Tiitinen-Kairi totesi, että Helsingin osalta tupakkaroskisastiahankintoihin ollaan valmistautumassa. Haasteena on myös se, miten kustannusseuranta ja raportointi järjestetään, sillä Helsingissä useampi kaupungin toimiala vastaa yleisten alueiden puhtaanapidosta. Lisäksi esimerkiksi roskien keräämistä ei toteuteta erillisenä työnä, vaan se tehdään osana muuta työtä, mikä aiheuttaa haasteita kustannusten erottelussa raportointia varten.

Ryhmässä todettiin, että kustannustietojen jaottelu on ongelmallista. Esimerkiksi nykyistä asetuksen mukaista siirtymäajan prosenttijakoa keräys- ja siivouskustannuksiin ei voida pitää täysin luotettavana. Kustannustiedon perustumista luotettavaan tietoon pidettiin kuitenkin ryhmässä tärkeänä. Lisäksi tuotiin esiin se, että kunnossapitolain uudistaminen on paraikaa käynnissä ja siinä tarkastellaan mm. kuntien yleisten alueiden pykälää eikä vielä ole tietoa, mitkä alueet tulevat olemaan kuntien vastuulla. Tällä on vaikutusta myös siivouskustannusvastuuseen.

Rovaniemen kaupungin edustaja Janne Alkki kertoi, että Rovaniemellä tupakkajäteastioita on jo hankittu jonkin verran.

Suomen Kuntaliitto Ry:n edustaja Tuulia Innala kertoi, että Kuntaliitto on perustamassa omat internetsivut siivouskustannusvastuusta ja lisäksi Kuntaliitto on järjestänyt viime vuonna kaksi erillistä tilaisuutta SUP-roskista. Tuulia kertoi, että erityisesti tupakkaroskiksiin liittyvät asiat ja kysymykset ovat nousseet esiin. Lisäksi juuri järjestettiin tilaisuus, johon osallistui suurimpien kaupunkien edustajia. Tilaisuudessa alustettiin SUP-asioita ja keskusteltiin kysymyksistä. Erityisesti tiedotuksen ja neuvonnan vaatimukset ovat olleet esillä ja näihin kaivataan tarkennusta siihen, mitä se tarkoittaa ja mitä se sisältää. Lisäksi kysymyksiä on noussut esiin mm. suunnittelu- ja

investointikulujen sekä hallinnollisten kulujen jyvittämisestä siivouskustannuksiin. Tuulia kertoi, että osassa kunnista tupakkaroskisten hankinta aiheuttaa lisäresurssitarpeita. Lisäksi on olemassa kuntia, joissa sesonkina asukasmäärä moninkertaistuu, mikä vaikuttaa myös mm. jäteastiatarpeisiin ja yleisten alueiden puhtaanapitoon. Keskustelussa todettiin, että esimerkiksi roska-astioiden sijoittelun ja siivouksen suunnittelukustannukset eivät kuulu tuottajien korvattavaksi.

5. Puhtaanapitotoimiin liittyvät hyvät käytännöt

Keskusteltiin ryhmässä siitä, miten seurantaryhmä voisi edistää hyviä käytäntöjä. Sihteeristö toimitti ryhmäläisille etukäteen pohdittavaksi kysymyksiä. Tuotiin esiin, että ryhmällä on aktiivinen rooli käytäntöjen kehittämisessä. Ehdotettiin, että seurantaryhmä voisi kehittää yhtenäisen puhtaanapitonimikkeistön ja ohjeistaa neuvonnassa ja tiedotuksessa. Toisaalta tuotiin esiin, että käytössä oleva nimikkeistö perustuu viralliseen rakennusinfran nimikkeistöön, jolloin seurantaryhmä voi antaa ehdotuksia nimikkeistöön.

Keskusteltiin siitä, mitä hyvillä käytännöillä ylipääntänsä tarkoitetaan. Tuotiin esiin, että hyvien käytäntöjen tulisi tuoda käytänteitä kuntien kustannusseurannan helpottamiseksi, mutta myös tuottaa hyviä käytänteitä siitä, miten jätehuolto- ja siivoustoimia toteutetaan. Lisäksi tuotiin esiin, myös hallinnolliseen puoleen olisi hyvä tuoda hyviä käytäntöjä ja voisi olla tarpeellista, että tässä kehittämisessä olisi mukana sellaisia henkilöitä, jotka ovat kunnissa käytännössä tekemisissä jätehuolto- ja siivoustoimenpiteiden toteuttamisessa. Ehdotusta pidettiin hyvänä. Tuottajayhteisöjen puolesta pidettiin tärkeänä, että kustannustietojen luotettavuus, perusteltavuus ja läpinäkyvyys on osoitettavissa. Nostettiin esiin myös se, voisiko hyvien käytäntöjen kehittämisessä käyttää ulkopuolista apua. Tuotiin esiin, että on tärkeää määrittää se, mitä ryhdytään tekemään ja miten.

6. Muut asiat

Eini Lemmelä kertoi, että komission ohjeistus siivouskustannuksista on tulossa kommenteille alkuvuodesta. Ko. dokumentti ei ole jäsenvaltioita sitova ja sen muotoilu on ollut hyvin yleisluonteinen. Eini kertoi myös, että SUP-seurantaryhmälle on perustettu Hankeikkunaan oma julkinen sivu, jossa on seurantaryhmän perustiedot ja jäsenet sekä kokousmuistiot. Seurantaryhmän hankesivu löytyy osoitteesta <https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM079:00/2023>.

Field Co

Ryhmässä kysyttiin, onko seurantaryhmässä tarkoitus asettaa erillinen pienryhmä koostumusselvityksen tekemistä varten. Todettiin, että koostumusselvityksen teettäminen on lainsäädännössä tuottajayhteisöjen tehtävä ja seurantaryhmä toimii ohjausryhmänä. Kuntaliiton tekemää menetelmää voidaan hyödyntää. Keskusteltiin Kuntaliiton tekemän koostumusselvityksen yhteydessä nousseista haasteista.

Keskusteltiin lopuksi lyhyesti tarpeesta kokoukselle ennen ryhmän seuraavaa kokousta kesäkuussa. Todettiin, että tämä ei ole tarpeellista.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.06.